

Vraag: Wat zijn de consequenties van het voorstel in het SER MLT m.b.t. loondoorbetaling bij ziekte voor de instroom in de WIA en wat zijn de budgettaire consequenties?

Inhoud voorstel

- Op grond van het SER-voorstel krijgen werkgevers de mogelijkheid om na uiterlijk 1 jaar ziekte te kiezen voor één van de twee sporen re-integratie (eerste spoor = bij eigen werkgever, tweede spoor = bij andere werkgever). Werkgevers blijven twee jaar eindverantwoordelijk voor de loondoorbetaling en het verloop van het re-integratieproces.
- Kern van het voorstel is dat wettelijk wordt vastgelegd dat uiterlijk na het eerste ziektejaar de re-integratie via het tweede spoor start, *tenzij* de werkgever *na overleg* met de bedrijfsarts en de werknemer besluit om re-integratie in het eerste spoor te blijven volgen. Het overleg hierover is niet bindend; werkgevers kunnen hiervan dus afwijken. Bij de start van het tweede spoor wordt het eerste spoor re-integratie afgesloten, inhoudende dat een werknemer geen aanspraak meer kan maken op verdere re-integratie bij zijn eigen werkgever.

Nadere uitwerking voorstel

- Het is onduidelijk welke wijzigingen de SER exact voor ogen heeft. Daarom worden hieronder twee scenario's geschetst:
 - In het minimale scenario wordt rekening gehouden met geen of beperkte aanpassing van het arbeidsrecht en wordt ervan uitgegaan dat UWV bij de beoordeling van een ontslagaanvraag na twee jaar ziekte blijft meewegen of er nog re-integratiemogelijkheden in het eerste spoor zijn.
 - In het maximale scenario wordt rekening gehouden met verdergaande aanpassing van het arbeidsrecht, waarbij UWV niet langer meeweegt of er nog mogelijkheden in het eerste spoor zijn. In dat geval gaan we ervan uit dat werkgevers vaker zullen kiezen om het eerste spoor eenzijdig af te sluiten na 1 jaar ziekte.
- Toelichting:
 - Zonder aanpassing van de wet zal UWV aan het einde van de termijn van twee jaar ziekte geen ontslagvergunning verlenen als de werknemer inmiddels voldoende is hersteld, en binnen 26 weken weer het eigen werk in aangepaste vorm of ander passend werk bij de eigen werkgever kan verrichten.
 - Zonder aanpassing van de wet heeft een werknemer recht op zijn eigen arbeid en kan de werknemer gedurende zijn arbeidsovereenkomst zijn arbeid opeisen als hij herstelt, dus ook in het tweede ziektejaar.
- Als een aanpassing van het arbeidsrecht niet beoogd is, verandert er materieel niets aan de (on)zekerheid voor werkgevers: de werkgever kan de re-integratie in het eerste spoor feitelijk niet afsluiten en kan geen duidelijkheid krijgen over de terugkeer dan wel vervanging van zijn zieke werknemer. Het kan en zal dan immers nog steeds voorkomen dat de werknemer tijdens of na het tweede ziektejaar aanspraak maakt op zijn oude werkplek. Als het arbeidsrecht niet wordt aangepast is het dus de vraag of de maatregel bijdraagt aan het aantrekkelijker maken van het arbeidscontract voor onbepaalde tijd.

Consequenties voorstel

- Omdat het onduidelijk is wat de SER precies heeft beoogd, zijn de budgettaire effecten van het voorstel onzeker. Wel weten we dat de WIA-instroom toeneemt als het voor werkgevers makkelijker wordt om eenzijdig de re-integratie in het eerste spoor af te sluiten. Immers, de werknemer houdt dan minder mogelijkheden over om het werk te hervatten bij de eigen werkgever en de praktijk wijst uit dat re-integratie in het tweede spoor minder effectief is. Dat betekent ook dat het langdurig ziekteverzuim gemiddeld toeneemt en daarmee de kosten voor loondoorbetaling bij ziekte in het tweede ziektejaar voor werkgevers.
- Op basis van de herstelcijfers in het tweede ziektejaar wordt een structurele toename van +15.000 (5%) en +30.000 (9%) WGA-gerechtigden verwacht in het minimale respectievelijk maximale scenario (op het totale volume), door niet-optredend herstel. Daarnaast neemt de instroom in de WW, de TW en de bijstand toe. Een zeer grove indicatie van de budgettaire gevolgen loopt uiteen van € 0,3 miljard (minimale scenario) - € 0,5 miljard (maximale scenario) structureel per jaar. Dit is inclusief uitvoeringskosten en effecten op de WW, TW en bijstand (zie de tabel hieronder).
- Het voorstel is uitvoerbaar voor UWV, mits er aanvullende (beleids)maatregelen worden genomen om de vraag naar sociaal-medische beoordelingen te verlagen. Deze maatregel betekent immers extra vraag naar sociaal-medische beoordelingen door een stijging van de WIA-instroom en het WIA-volume, terwijl de druk op de verzekeringsartsen van UWV al groot en groeiende is. Er zijn al acties in gang gezet om de beoordelingscapaciteit te vergroten,

maar die zijn onvoldoende om de bestaande mismatch tussen vraag en aanbod op te lossen. Als de formerende partijen ook kiezen voor andere maatregelen die tot hogere instroom in de WIA leiden (bijv. op het gebied van een arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen), wordt deze mismatch nog groter en zijn nog meer maatregelen nodig.

Grove indicatie budgettair effect (x miljoenen €)

SER-voorstel (2 scenario's)	Structureel	
	Minimale scenario	Maximale scenario
Effectiviteitseffect (hogere WIA-uitgaven)	250	405
Effecten op de WW, TW, bijstand en uitvoeringskosten	45	95
Totaal	295	500

Bureau Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Aan de minister-president,
minister van Algemene Zaken
drs. M. Rutte
Binnenhof 19
2513 AA Den Haag

Kenmerk: 202102473

Den Haag, 8 november 2021

Geachte heer Rutte,

Hierbij verzoek ik u de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in afstemming met de minister van Financiën, ons ten behoeve van onze werkzaamheden ons op de kortst mogelijke termijn te voorzien van antwoord op de volgende vraag:

Wat zijn de eventuele gevolgen van het voorstel voor loondoorbetaling bij ziekte uit het SER MLT voor de instroom van de WIA en de budgettaire consequenties daarvan?

Hoogachtend,

Namens de informateurs,

W. Koolmees

Minister-President
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. A.D. Wiersma
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

4234695

Datum 9 november 2021

Geachte heer Wiersma,

Hierbij doe ik u een verzoek toekomen van de informateurs d.d. 8 november 2021, kenmerk 202102473.

U wordt verzocht aan dit verzoek te voldoen en mij uw reactie toe te zenden, zodat ik deze kan doorgeleiden naar de informateurs.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte